

Produkce hovězího masa

Ing. Iva Rašková

Chov skotu
3. ročník

2025/2026

Obsah

- 1 Produkce masa
 - Úvod
 - Hodnocení masné užitkovosti
 - Činitelé ovlivňující masnou užitkovost
- 2 Spotřeba hovězího masa
 - Průmyslové a spotřebitelské ceny hovězího masa
- 3 Racionální výživa hovězího masa
 - Proč konzumovat hovězí maso
- 4 Otázky pro žáky

Úvod - Produkce masa (1)

Základní vymezení

- Produkce masa u skotu je dána biologickými vlastnostmi zvířat a řízením chovu.
- Klíčové pojmy: výkrmnost, vykrmenost a jatečná hodnota.
- Tyto faktory společně určují ekonomiku výkrmu a kvalitu výsledného masa.

Úvod - Produkce masa (2)

Hlavní témata

- Hodnocení masné užitkovosti: výkrmnost, vykrmenost, jatečná hodnota.
- Činitelé ovlivňující masnou užitkovost: plemeno, věk, pohlaví, výživa a krmení, přeprava a předporážkové ustájení.
- Spotřeba hovězího masa, racionální výživa.
- Důvody, proč konzumovat hovězí maso.

Hodnocení masné užitkovosti

Hlavní ukazatelé

- Výkrmnost – schopnost zvířat využít živiny na zvyšování své hmotnosti.
- Vykrmenost – stupeň nasazení svaloviny a tuku; zjišťuje se na porážce, ojediněle pomocí řeznických hmatů.
- Jatečná hodnota je dána:
 - výtěžností,
 - složením jatečného těla – stupněm zmasilosti, protučnělosti a podílem hlavních masitých částí,
 - jakostí svaloviny a tuku – chemické složení, pH, barva, obsah vody, chuť.

Činitelé ovlivňující masnou užitkovost (1)

Hlavní činitelé

- Plemeno:
 - mléčná – nižší přírůstky a výtěžnost, horší jakost masa, vyšší spotřeba krmiva a loje;
 - masná – opak.
- Věk:
 - s přibývajícím věkem se snižuje schopnost výkrmu, zvyšuje se spotřeba živin;
 - nejekonomičtější je výkrm mladých zvířat.

Masné plemeno - Limousine (býk)

Mléčné plemeno - Holštýnské (kráva)

Činitelé ovlivňující masnou užitkovost (2)

Hlavní činitelé

- Pohlaví:
 - býci – nejvyšší růstová schopnost;
 - jalovice – přibližně o 20 % nižší přírůstek;
 - volí – tučnější, jemnější maso, ale nižší přírůstky.
- Výživa a krmení:
 - hlavní činitel ovlivňující přírůstek a jatečnou hodnotu;
 - záleží na složení krmné dávky a poměru mezi objemnými a koncentrovanými krmivy.
- Vliv přepravy a předporážkového ustájení:
 - stres způsobuje vady masa: DFD – tmavé, tvrdé, suché; PSE – světlé, měkké, vodnaté.

Maso PSE, normální a DFD

Maso PSE, normální a DFD s uvolněným exudátem

Obsah

- 1 Produkce masa
 - Úvod
 - Hodnocení masné užitkovosti
 - Činitelé ovlivňující masnou užitkovost
- 2 Spotřeba hovězího masa
 - Průmyslové a spotřebitelské ceny hovězího masa
- 3 Racionální výživa hovězího masa
 - Proč konzumovat hovězí maso
- 4 Otázky pro žáky

Spotřeba hovězího masa

Trendy a příčiny

- Spotřeba hovězího masa se dlouhodobě snižuje a v roce 2024 byla na 1 obyvatele 9,1 kg.
- Důvody:
 - pokles stavu zvířat,
 - snižování výroby,
 - snižování výkupních cen zvířat,
 - vyšší ceny pro spotřebitele za 1 kg masa.

Průmyslové a spotřebitelské ceny hovězího masa

Průmyslové ceny - duben 2025

- Hovězí přední bez kosti - 199,02 Kč/kg.
- Hovězí zadní bez kosti - 247,17 Kč/kg.

Spotřebitelské - duben 2025

- Hovězí přední bez kosti - 219,51 Kč/kg.
- Hovězí přední s kostí - 170,75 Kč/kg.
- Hovězí zadní bez kosti - 271,71 Kč/kg.

Obsah

- 1 Produkce masa
 - Úvod
 - Hodnocení masné užitkovosti
 - Činitelé ovlivňující masnou užitkovost
- 2 Spotřeba hovězího masa
 - Průmyslové a spotřebitelské ceny hovězího masa
- 3 Racionální výživa hovězího masa
 - Proč konzumovat hovězí maso
- 4 Otázky pro žáky

Racionální výživa hovězího masa

Přednosti

- Doporučený poměr masa: vepřové : hovězí = 1 : 1.
- Červené maso se doporučuje konzumovat do 350–500 g týdně v hotové porci na osobu.
- Dáváme přednost masu z pastvin, z vyššího welfare a kratších dodavatelských řetězců.
- Suché zrání (dry-aged) zvyšuje chuť.
- Pomalé vaření klížky/hrudí rozkládá kolagen, zlepšuje stravitelnost a snižuje potřebu přidaného tuku.

Proč konzumovat hovězí maso

Hlavní přínosy

- Má nižší obsah tuku.
- Vhodný poměr mezi bílkovinami a tukem.
- Vhodný poměr esenciálních aminokyselin.
- Obsahuje vitamíny skupiny B, železo a zinek, což je důležité pro krvetvorbu a imunitu organismu.
- Vhodné pro přípravu diet.

Obsah

- 1 Produkce masa
 - Úvod
 - Hodnocení masné užitkovosti
 - Činitelé ovlivňující masnou užitkovost
- 2 Spotřeba hovězího masa
 - Průmyslové a spotřebitelské ceny hovězího masa
- 3 Racionální výživa hovězího masa
 - Proč konzumovat hovězí maso
- 4 Otázky pro žáky

Otázky pro žáky

Kontrolní otázky

- 1 Co je to výkrmnost a čím ji hodnotíme?
- 2 Jak se na porážce posuzuje vykrmenost?
- 3 Uveďte dva důvody poklesu spotřeby hovězího masa.
- 4 Jak předcházet vadám masa DFD a PSE?